

מסורת הש"ס

רש"י

הנודר מן הירק פרק שביעי גדרים

ר"ן

נו.

עין משפט
גד מצוה

(א) לפי חז"ל נכח לקמן נט...
(ב) לפי חז"ל (א) רש"י ח"ו

הגהות הב"ח

(א) בבשנה שאיני אוכל
לכל יום וכן בכל העמדה:
(ב) רש"י ד"ה מותר
וכי עד הפסח הדין
ואמר מ"ה אסור לאכול
ולתבכסות אחר הפסח
אפילו אחר הפסח וכן מכל
מה ששעש:

פירוש הרא"ש

מתני' קונס פירות האלו על פי קונס הן לפי
אסור בחילופיהן ובגידוליהן
ומש"ה לא מתקבץ בחילופיהן ובגידוליהן כי
אלה צפורט כי הכא דלמך פירות
האלו. והוא הדין נמי דאם אמר פירות
מקוס פלוני או פירותיו של פלוני
דכיון שיחדה הרי הוא כפירות ואסור
בחילופיהן ובגידוליהן וכמו שנפרש
במשנה שלפנינו בס"ד. וכי תימא היכי
אמרין דמאי דמתקבץ בחילופיהן
ובגידוליהן משום פורט הוא והא צני
רמי בר חמא לעיל כ' השותפין (דף
מ"ו) קונס פירות האלו על פלוני מזה
בחילופיהן וספיקיה דרמי בר חמא
הוא אי טעמא דמתניתין משום כוונת
הנודר הואי הלך דוקא נודר אסור
אבל מודר לא או דלמא דלאו משום
כוונת הנודר הוא אלא משום
דחילופיהן בגידוליהן דמו והוא הדין
בכל איסורי הנאה שחילופיהם
אסורים למחליף עצמו וכמו שכתבתי
למעלה. ובודאי אי טעמא דחילופיהן

בגידוליהן דמו לאו דוקא באומר אלו דככל איסורי הנאה נמי איסורי חילופיהן וכיון (להאי או דלמא) דלאו לאו דוקא אי נישא נמי דמשום כוונת
הנודר הוא משמע דלאו לאו דוקא דהוא הדין באומר בכלל דהא רמי בר חמא לא אסתפק באלו אי דוקא אי לאו דוקא יש לי לומר דלעולם
אלו דוקא ואפילו נישא דעמא משום דחילופיהן בגידוליהן דמו משום דההוא טעמא לא קני אלא לאסרן על המחליף עצמו אבל לאסרן לאחר
ולמתני' פסיק ומי אסור בחילופיהן ובגידוליהן אפילו החליפן אחר והאי איסורא על כרחיך משום אלו הוא דהא חלופי איסורי הנאה
כשהחליפן אחר לא אסירי ומי בר חמא לעיל הכי קאמר פשיטא לי דכשהחליפן אחר משום אלו מתקבץ דוקא נודר אסור אבל מודר
לא מיהו הא מביעיה לי החליפן הוא אי מתקבץ חליפין דוקא משום אלו דנימא דדוקא גבי נודר אכל כי היכי דלמך
כשהחליפן אחר או דלמא נהי דכשהחליפן אחר אסירי דוקא משום אלו כשהחליפן הוא לא לריך אלו דעמא משום דחילופיהן בגידוליהן
דמו לא שגח נודר וי"ש מודר ודקמני מנא אלו משום החליפן אחר נקט ליה דנלאו אלו לא מתקבץ בחילופיהן. קן נראה לי וכבר כתבתי
מזה למעלה (נ"ג): **שאיני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן.** דנהי דשאני אוכל שאני טועם מפיס איסורא אפי' לא נישא
בחילופיהן ובגידוליהן דהא כי החליפן ויגדולין לא טעים הנהו פירות דלמך דאסור עליה: **בדבר שורטו כלה אכל דבר שאין זרעו כלה אפי'**
גידולי גידולין אסורין. אכולה מתני' קאי. וה"ק מאי דלמך? גרישא אסור בגידוליהן דמשמע דוקא בגידוליהן מתקבץ אבל בגידולין גידולין שרי
הני מילי בדבר שורטו כלה דכבי האי גוונא נהי דבגידולין ראשונים מיתקבץ דאע"ג דליכא מירי ממאי דלמך בגידולין דהא זרעו כלה אפי' הכי
לא גריעי גידולין מחליפין דחליפין נמי אע"ג דליח צבו מירי ממאי דלמך עליה אפי' הכי אסירי מיהו בגידולי גידולין שרי דכיון דגידולין בדבר
שורטו כלה כחליפין דמו כי היכי דחליפין חליפין מותרין כדמוכח לעיל בהשותפין (מ"ו): גבי מוכרן וקדש דמיהן מקודשת ה"י גידולי גידולין
שרי ומש"ה קמני ובגידוליהן דמשמע אבל גידולי גידולין לא משום דמירי גידולין דבר שורטו כלה. וכן נמי סופא דשאני אוכל שאני טועם מותר
בחילופיהן ובגידוליהן דוקא בדבר שורטו כלה אכל דבר שאין זרעו כלה אפי' גידולי גידולין שרי דכיון דגידולין בדבר
דאין זרעו כלה הרי בגידולי גידולין הללו מעורב בהן מן האיסור הראשון וגדרים הוה להו דבר שיש לו ממירין כדלמך (נ"ג). וכל דבר
הוא דאיכא לאוקמה באומר קונס ידך למעשהי' אי נמי מעשה ידי אשמו לאחר שנתעשה דבר שיש בו ממש הוא. מיהו כתב הרב רבי יונה
ו"ל דלא מתקבץ אלא כנגד מעשה ידיה ששם אשמו טעונה ואפסיה ומכרה להם להיות מעות שכנגד טעונה ואפסיה שלה ודכנגד מעות שלו:
שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן. בהך סופא נמי אשמועין רבותא טפי ממניתין קמיימא דאע"ג דלמך אלו כיון
דאסיק דבוריה שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דהא מעשה ידי אשמו כאלו דמי וכדכתיבנא ואפילו הכי קמני עליה שאני
אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דשאני אוכל שאני טועם לא מתקמיה דלא מפיס איסורא לגבי חליפין וגידולין כי לא אמר אלו
דלדברה שרי צבו כי אמר אלו משום דחליפין וגידולין ליכא טעמא דאיסורא הלכך כי אסיק דבוריה שאני אוכל שאני טועם
למשרינהו אתא. והיינו רבותא דהאי שאני אוכל דהך מתני' טפי משאני אוכל דמתני' קמיימא דשאני אוכל דרישא לא קאי אלאו וראי' לדבר
בפרק הנודר מן המצול (לעיל דף נ"ג): צני לתפשט צעין דשאני אוכל דוקא מדקמני מותר בחילופיהן ובגידוליהן דמשמע הא ציונא מן
אסור וסא חיתא דשאני אוכל דרישא קאי אלאו הכי פשטינן מיהו שאני הכא דלמך אלו אלא ודאי כדלמך: **שאת עושה איני אוכל**
עד הפסח וכו' מותר לאכול ולהתבכסות לאחר הפסח. דלא מספקין דלמא עד הפסח קאי על שאת עושה ואיני אוכל לעולם קאמר
דאי הכי הוה ליה למימר שאת עושה עד הפסח איני אוכל דקמני סופא ומדלא קאמר הכי משמע דעד הפסח אפסיה קאי (נמ"ו):
שאת נהנית לי עד הפסח וכו'. הך מתני' פרישנא לה לעיל בפרק ואלו מותרין (דף ט"ו). לרב יהודה כדלית ליה ולרב נחמן כדלית ליה:
גמ'

הכי: שאת נהנית לי עד הפסח אם חלבי לבית אבדך עד הנה. עומד בחודש אחד לפני הפסח ואמר קונס שלם תהא נהנית לי עד הפסח אם חלבי לבית אבדך ועד הנה
עד הפסח נלומר אם הלכה לבית אבדך:

כד א מ"י פיה מל'
גדרים ה"י יג טו"ט
י"ד יתן רב ספק א'
ר"ב ב מ"י ס' ה' י'
טו"ט ע' ס' פ"י ב'
כ"ו ב מ"י ס' ה' י'
טו"ט ע' ס' פ"י ב'
כ"ד ד מ"י פ"י מל'
גדרים ה"י יג
טו"ט י"ד יתן רב ספק
כ"ה ה מ"י ס' ה' י'
טו"ט ע' ס' פ"י ב'
כ"ג:

מוסף רש"י

קונס הן לפי או
קונס הן על פי
אסור בחילופיהן. אם
מתלבו פירות אחרות
דבר שלא על לשונם
הוא, ובגידוליהן שנתנו
והגדילו (ועי' ח"ו). שאת
בהנחת לי עד הפסח אם
חלבי לבית אבדך עד
הפסח. כיון דקאי כדלמך
ואמר קונס תהא חלבי
עלך מחלבי ומשקע עד
הפסח אם חלבי לבית אבדך
מכאן עד הנה עד פסח
(לעיל ט"ו).

תוספות

קונס פירות האלו קאי.
ולא גריסי פירות
אלו: אסור בחילופיהן
ובגידוליהן. דכיון דהוכיח
קונס סתם אלו הכי
כאולה אסור עליו כן
בחילופיהן כן בגידוליהן:
שאני אוכל שאני טועם.
לא אסור עליו אלא כיון
הפירות: בדבר שרעו
בליה. הגידולין הוה טעם
אחר: אב"י בדבר שאין
זרעו כלה אפי' גידולי
גידולין אסורין. כיון נלתיס
שאיני אוכל כלה אלא
מוסף אחרים עליו הלכך
גידולין טעמן: האומר
לאשמו קונס מעשה
ידך. פי' אם מעשה לי
מכלל אסור בחילופיהן אם
הכירה לו מחלבי והחליפן
פירות: בגידולין. פי'
גידולי פירות שלקח מן
החליפין: שאני טועם
פירות בחילופיהן. כיון דאסור
עליו אלא מוס' אכל דבר
שאין זרעו כלה אסור
גידולי גידוליהן ומשכח
לה כיון שנתנו אלו או
זרעו דבר שאין זרעו כלה
ומלא שהגידולין אסורין
עליהן דהיינו ממו מעשה
ידיה והלכך גידולי גידולין
אסורין דבר שאין זרעו
כלה אכל דבר שרעו כלה
הגידולין אסורין וגידולי
גידולין מותרין: קונס
שאת עושה איני אוכל
עד הפסח. ממה שאת
עושה ואשמועין דלא
תימא דריק' איני אוכל מכל
מה שנתעשה עד הפסח
לעולם וכן כולל אשמועין
והלכה לפני הפסח אסוריה